

PAJALA RÖDAKORSKRETS 100 år

Pajalakretsen bildades den 10 januari 1920. Jag har försökt att få fram lite om vilka verksamheter, medlemsantal o s v kretsen har haft under denna tid. Tyvärr har väldigt många protokoll förkommit så jag har varit tvungen att bara förlita mig på medlemsmatriklar och kassaböcker. Jag har delat in min framställning i decennier och om jag då börjar med

1920-talet

Den första styrelsen bestod av 13 ledamöter och 3 suppleanter. Första ordföranden var Gustaf Forsström, vice ordförande O.W Zeidlitz, sekreterare William Nylund och Stina Lundqvist kassör. Medlemsantalet var 103st. Medlemsavgiften 1:-. En del bättre bemedlade gav 2:- och Gustaf Forsström, Zeidlitz, Sohlberg och Hackzell hela 10:-.

1922 ökade medlemsantalet till 211 medlemmar. Sedan höll sig medlemsantalet mellan 80 och 100 medlemmar under hela tjugotalet. Avgiften var också densamma, 1:- och någon enstaka person som betalade lite mer t ex 5:-.

De verksamheter som kretsen hade tycktes vara sjukvårdskurser och för att få in lite mera pengar så anordnades basarer, soaréer och lotterier. I slutet av tjugotalet verkar det som om kretsen köpte in möbler till sjukstugan bl a sängar och madrasser. Tyger till barnkolonibarnens kläder inköptes också 1929.

1930-talet

Medlemsavgiften höjs till 2:-. En rolig grej är att 1932 börjar man skriva titlar i medlemsmatrikeln. Där står t ex fru, vandringsrättare, lärarinna och ackuschörskas. Frans Rova, agent. Nu har man också börjat betala in avgift till distriktet. De samlade in kläder och köpte tyg för att sy kläder till barnkolonin. Det är mycket insamling av kläder under 30-talet och många anslag till barnkolonin och barnbispisningar. Rune Larsson, lärare, får 75:- för att han haft en simkurs. Denna simkurs fortsatte han med i några år.

Under hela trettioalet verkar det som om kretsen drev barnkoloni. Om de drev den ensam eller tillsammans med t ex dispensärnämnden vet jag inte eftersom det inte finns nåra protokoll från den

här tiden. Men kretsen tycks ha utgift för kläder till barnkolonin och betalar också ut pengar till driften.

Nu börjar också kretsen bedriva barnbespisning. En barnbespisningsfond inrättas. I kassaboken finns utgift för frakt av mjölk, mjöl och fläsk 1933. Det ser ut som om kretsen hela trettioåret står för barnbespisningen i byarna.

Medlemsantalet är under trettioåret ca 80 – 100 medlemmar.

1940-talet

Det är väldigt tråkigt att vi saknar protokollsböcker från fyrtioåret då det hände så mycket. Medlemsantalet ökar naturligtvis nu. 1944 har vi 257 medlemmar och 1949, 288. Medlemsavgiften är fortfarande bara 1:-. Vi har nu lagt upp ett utlåningsförråd, vilket inköp av naftalin på utgiftssidan visar. De flesta utgiftsposterna rör barnbespisningen i byarna här runt omkring. 1942 bedriver vi barnbespisning i Kassa, Kolari, Kaunisvaara, Sahavaara, Areavaara, Karnevaara och Muonioalusta. Vi har ett särskilt konto för barnbespisningarna. Kretsen har en insamlingslista för att få in pengar till denna verksamhet. Distriktsstyrelsen lämnar också bidrag. Vi skickar fruktlådor till byarna här omkring. Fruktlådorna har vi fått från kretsar i södra Sverige.

1945 har vi en kostnad på 84:- för mjölk till Muonio krigssjukhus.

Barnkoloniverksamheten fortsätter och vi börjar få bidrag från Överstyrelsen för denna verksamhet. Distriktsstyrelsen lämnar också bidrag.

Trots den kärva ekonomin så lämnar vi bidrag med 1500:- till "Drottning Astrids minne" och 300:- till Prins Carls 85-årsdag.

Vad hade vi då för inkomster utöver medlemsavgiften? Jo, vi hade soaréer, tombola, andra lotterier och sålde majblommor.

Redan 1943 har vi utlägg för material till babyutstyrslar, så den verksamheten tycks vara i gång redan då och pågår än i dag.

1942 hölls en samaritkurs tillsammans med Lottakåren.

På 1940-talet sökte rödakorsdistriktet kontakt med Norrbottens föreläsningförening för att med hjälp av dem skaffa fler medlemmar. 1944 kom major Sven Dimander till Erkheikki och höll ett föredrag. Distriktet stod för kostnaderna för hans resa hit. Det kanske är därför som medlemsantalet då är så pass högt.

Som sagt så är det synd att vi saknar protokoll från den här tiden. Vi som har varit med länge i kretsen vet hur Hildur Heikkilä och Hilda Kyrö brukade berätta om sitt arbete under kriget. Framför allt 1944 då tyskarna brände hela finska Tornedalen och folket evakuerades till svenska Tornedalen. Det fanns en uppsamlingsplats på Tannavallen. Själv har jag stått där som scout och delat ut kläder. Alla frivilliga föreningar var inblandade i hjälpverksamheten.

1950- talet

Under nittonhundrafemtioalet hade vi flest medlemmar någonsin. 1955 t ex var medlemsantalet 344 st. Under hela femtioalet höll sig medlemsantalet mellan 250 och 300 medlemmar. Vi får komma ihåg att det bara rörde sig om Pajala, Korpilombolo, Junosuando och Tärendö var egna kretsar. Medlemsavgiften var 2:-. Det höga medlemsantalet berodde troligtvis på att vi i flera år delade upp byn i ansvarsområden och gick från dörr till dörr och sålde medlemskort. Så gjorde vi ofta även vid insamlingar.

Bidrag skänktes framför allt till Barnkolonin. Till den verksamheten fick vi också bidrag både från Överstyrelsen och Distriktet under hela femtioalet.

I slutet av femtioalet startade kretsen en Blomsterfond. Behållningen skulle användas inom kommunen. Bl a inköptes en rullstol till Solåsen.

En Ungdomens Röda Kors förening bildades 1954. 1955 hade föreningen 28 medlemmar. Jag var en av ledarna för den. Den tycks ha funnits kvar till 1957.

Jag hittade Röda Korsets stadgar för 1951 och ser där att ordföranden för föreningen förordnades av Kungl. Majt.

1960-talet

Barnkoloniverksamheten fortsätter i början av sextiotalet. Likaså utdelningen av frukt till barnrika familjer. Försäljning av Morsblomma gav lite inkomster. Arbetsaftnar anordnades. Där syddes och broderades för försäljning vid basarer och soaréer.

1960 hade kretsen 207 medlemmar.

Distriktsstämman 1963 beslutade att årsavgiften inte fick överstiga 5 kronor. Vår medlemsavgift 1965 var 4 kronor.

1968 köpte kretsen utrustning för fotvård, så att Ragnhild Lidström, som hade utbildat sig till fotvårdsspecialist, kunde ge fotvård till pensionärer på ålderdomshemmet och öppna åldringsvården om de hade remiss av läkare eller distriktssköterska.

Under sextiotalet inköptes 3 st Liviöjärvigungstolar till Solåsen. Likaså inköptes en vävstol och en rullstol dit.

1970-talet

Under sjuttiotalet växlades många brev mellan kretsen och Pajala kyrkoråd angående rullstolsramp till kyrkan och församlingshemmet. Svaret blev alltid att det inte gick att realisera. Jag tror att det dröjde tjugo år innan det blev verklighet.

1970 startade sommarpromenaderna med de äldre på ålderdomshemmet Solåsen. En gång /vecka i en timme under de tre sommarmånaderna tar 4-5 rödakorsmedlemmar ut boende där. En del promenerar en del i rullstol. Detta blev mycket uppskattat.

Nu startar också kaffe- och tårta bjudningarna två gånger per år på ålderdomshemmet. Ytterligare två rullstolar inköptes till Solåsen. 3 st gungstolsmattor inköptes till de gungstolar som kretsen tidigare hade skänkt. Två vävstolar inköptes för utlåning till handikappade. Julgåvor gavs också.

Kretsen deltog i de påbjudna och ordinarie insamlingarna, t ex till Biafra, Vietnam, Guatemala och Libanon samt till katastrofreserven. Julfester, basarer, lotterier och tipspromenad anordnades för att få in pengar. Kretsen deltog också i "Flykting 71".

Utlåningsförrådet avvecklas helt under sjuttioalet. Det hade varit flitigt använt, men hade succesivt avvecklats sedan slutet av sextioalet. Där fanns rullstolar, käppar, stickbäcken, urinflaskor, kryckor, iakan, örngott, handdukar och filter. Allt delades nu ut till Solåsen eller till behövande med distriktssköterskornas hjälp.

Under 70- och 80-talen var medlemsantalet ca 80 -100 st.

1980-talet

Riksstämman 1980 beslutade om enhetlig medlemsavgift för hela landet och för 1981 blev den 25:- 1982 börjar medlemsavgiften inkasseras centralt från HK.

För att få in så mycket som möjligt till Poleninsamlingen så hade kretsen utöver bössinsamling auktion och julfest där Damkören medverkade. Kretsen tillverkade och sålde påskris med vidhängande lott.

1981, 82 och 83 anordnades gökotta. En trevlig aktivitet, men som upphörde för att det inte var så många som var morgonpigga. Kontinuerlig tillverkning av babypaket börjar nu under Rita Granbergs ledning.

1985 deltar vi för första gången i Länskampen, numera Kretskampen. Arbetsaftnarna fortsätter och handarbeten, påskris och andra påsksaker tillverkas för försäljning vid basarer och auktioner.

1988 var det en tävling mellan kommunerna i Norrbotten om vilken kommun som, per invånare, kunde samla in mest, till sudanesiska flyktingar. Pajala vann. Under Internationella veckan anordnades olika aktiviteter tillsammans med andra ideella föreningar

Under 1970, 1980 och 1990 talen bytte vi inte ordförande så ofta. Både Birgitta Söderberg och Elisabet Perttu satt båda i 19 år.

1990-talet

Baypaket tillverkas även i byarna runt Pajala. Fortfarande köper vi rullstolar till Solåsen. Medlemsantalet ökar lite efter tio års nedgång. Klädinsamlingar ordnas. Bidrag ges till Tjernobylobarnens vistelse i Norrbotten. Samverkan med Föreningen Gränslösa lägret startar 1992, ett läger för handikappade från svenska och finska Tornedalen. Insamling till forna Juogoslavien,

Svenska Röda Korsets 125 årsminne firades med musikunderhållning av Bengt Granberg, Tony Tornberg, Stina Mella och Anna-Maria Mendez. Hildur Heikkilä och Hilda Kyrö berättade om kretsens arbete under tidigare år, framför allt under andra världskriget

1991 anordnade Pajalakretsen Distriktsstämma. Vi höll till på Folkets Hus och Smedjan. Det var ett stort arrangemang med många deltagare, men vi lyckades bra. Alla var enormt nöjda och vi fick tackbrev och tack även via radion. Utöver stämmoförhandlingarna så gjordes studiebesök till Sveriges nordligaste herrgård – Kengis bruk -, Keros garveri och de som ville äta ett mellanmål på gratinerade sniglar fick tillfälle till det på Jonastorpet. Utbildning i första hjälpen/hjärt- och lungräddning anordnades också en av dagarna. På lördag kväll var det middag med underhållning. Pajalas kommunalråd var inbjuden till stämman.

I början av nittiotalet deltog kretsen i Distriktets Jinjaprojekt och därför fick vi 1992 besök av Joel Kafuko från Jinja tillsammans med distriktsordföranden Kurt Johansson. Vi hade en trevlig kväll på Jonastorpet där vi fick veta mycket om Uganda och lyssna till vacker sång av Kyrkokören.

Under detta decennium börjar vi också delta i Pajala marknad och marknaden under Römppäveckan.

Kretsen övertar kommunprojektet "Lumpis" 1 januari 1997 som nu blir Rödakorsets "Kupan".

En stor insamling till Kosovo anordnades 1999. Insamlingen gjordes tillsammans med skolelever och Rädda barnen. Skoleleverna arrangerade dagsverken, tipspromenader, bakade och hjälpte till att arrangera en soaré med underhållning, mannekänguppvisning av Kupans kläder och information om läget i Kosovo. Pajalapojkarna som hade varit i FN tjänst berättade om sina upplevelser. Rädda Barnen och Röda Korset fick vardera 17.500 kronor att sända till Kosovo.

1993 startade Norrbottensdistriktet ett samarbete med rödakorsdistriktet i finska Lappland och de tre nordligaste norska distrikten för att stödja Ryska Röda Korset framför allt Murmanskdistriktet.

Pajalakretsen deltog i detta projekt. Pajala hade Olenegorsk som vänort, så en hel del satsades till Olenegorsk. Utöver klädsändningar så skickade vi 7000 kronor/år till informatörsutbildning och information i skolorna om HIV/AIDS. Vi har också tillsammans med Lion och församlingen rustat upp ett ålderdomshem i Olenegorsk med bl a nya vitvaror etc. Många studiebesök gjordes från båda sidor.

Olga Tkachenko från Murmansk besökte Norrbottensdistriktet 1999 och kom då också till Pajala några dagar. Här besökte hon bl a skolan och kretsen.

2000-talet

2001 hade vi 284 medlemmar, för då hade Korpilombolo och Junosuando kretsarna gått upp i Pajalakretsen. Sedan har medlemsantalet bara minskat.

Kretsen har deltagit i Barngalor som Gymnasiets Fritidsprogram anordnar. 2000 var Lisbeth Paime gästföreläsare.

2004 var SRK:s ordförande Anders Milton med på vårt välbesökta medlemsmöte i april. Han talade om psykiatrin och rödakorsarbetet.

Vid omorganisationen fick kretsen 20 000 kronor från distriktet som användes till att iordningställa en mötesplats i Kupans lokaler. Mötesplatsen invigdes 16 mars 2002 med tårta och kaffe, allsång och underhållning av The Red Cross Band.

2003 övertar kretsen Mötesplats Kupan från regionen. Detta gör att vi har ekonomiska möjligheter att utöva våra verksamheter. De flesta verksamheterna har pågått i över 40 år t ex sommarpromenaderna med de äldre från ålderdomshemmet och gruppboendet Lyckan, kaffebjudningarna, basarerna och babypakettilverknigen. Samverkan med Gränslösa lägret för handikappade har pågått över 20 år.

2008 utökade vi vår verksamhet för de äldre och handikappade genom att bjuda på julbord till alla boende på olika institutioner. I flera år har skoleleverna till fettisdagen bakat semlor som vi har betalat ingredienserna till och distribuerat till alla äldreboenden i hela kommunen.

2010-2020

Den 3 november 2010 firade vi Pajala Rödakorskrets 90 års jubileum. Svenska Röda Korsets dåvarande ordförande Bengt Westerberg var inbjuden. Han anlände med flyg på förmiddagen. Därefter blev det lunch på Lappland River Hotell. Till lunchen var också kretsordförandena i Vittangi, Kiruna, Korpilombolo, Övertorneå, Överkalix, Kalix, Gällivare och Haparanda inbjudna. Alla kom inte.

Efter mötet hade ordförandena ett möte med Bengt Westerberg. Därefter var det besök på Kupan där kaffe serverades. Ett besök hos Northland Resources gjordes också.

På kvällen var det en stor sammankomst i Kyrkans Hus dit medlemmar och allmänhet hade fått anmäla sig. Det kom ganska mycket folk.

Där var ett ganska digert program. Bengt Westerberg talade om Svenska Röda Korsets framtid i Sverige och ute i världen.

Kulturskolans elever stod för underhållningen.

Erik Mella berättade om gruvprojektet.

Tyra Lindfors berättade om kretsens 90 åriga verksamhet.

De nya kommunmedborgarna från Burma hade lagat middagen.

Kretsordföranden Jan-Erik Micko hade lagt ner ett fantastiskt arbete för att vi skulle kunna fira vårt 90 års jubileum.

Medlemsantalet sjunker. Nu är medlemsantalet 113 st. Beslutet att bara ha en krets i varje kommun verkar inte ha varit ett bra beslut. Vi har inte många medlemmar från Korpilombolo, Tärendö och Junosuando kvar.

Den stora flyktingströmmen 2014-2015 påverkade också Pajala kommun. Det kom ca 600 personer till lilla Pajala. Rödakorskretsen och enskilda personer engagerade sig mycket i att hjälpa dessa människor. Kretsen deltog i alla arrangemang som anordnades i integrationsssyfte t ex svenskundervisning, fester, utbildning i skidåkning, körsång, teater, julfester m m. Kupan var mycket populär. Dit kom många av dem varje dag för att umgås, få hjälp med något eller arbeta. En del familjeåterföreningar har lyckats med hjälp av rödakorsare. Fortfarande är vår verksamhet mycket riktad mot att hjälpa de som kommit hit från andra länder.

Kaffe- och tårta bjudningarna på äldreboendena 2 ggr per år sker fortfarande. Adventsbasaren, marknaden och sponsringen av Gränslösa lägret i Suaningi lika så. Däremot har det varit svårt att få i gång sommarpromenaderna med äldre de senaste åren.

Besöksverksamheten och ledsagarservicen fungerar.

Kupan har haft lördagsöppet tack vare att frivilliga har ställt upp.

Sygruppen upplöstes när det inte längre var någon efterfrågan på babypaket.

De flesta av våra verksamheter har pågått i ca 50 år t. ex sommarpromenaderna. En del ännu längre t.ex basarerna. Det vore synd om vi måste lägga ner någon.

2020 har varit ett speciellt år på grund av Corona pandemin som har drabbat hela världen. Det var ju också det år som kretsen fyllde 100 år. Vi kunde inte fira vårt jubileum som vi hade tänkt det.

Verksamheterna har inte kunnat vara i gång. Kupan har varit öppen, men inte på lördagarna. Nu hoppas vi att vi ska kunna ha våra styrelsemöten som vanligt en gång i månaden och kunna starta våra verksamheter för de utsatta både i vår egen kommun, vårt land och internationellt igen hösten 2021. För detta arbete vill vi ha hjälp. Vi behöver just **DIN** Hjälp.

Rödakorshälsningar

Tyra Lindfors